



Yaşıl dünya naminə həmrəy olaq!

COP29 əvvəlki konf-
ranslar kimi,
iqlim dəyişmələri ilə mübarizəyə
maraq göstərən tərəflərlə əməkdaş-
lıq və qarşılıqlı fəaliyyət üçün uni-
kal imkanlar təqdim edib.

2023-cü ildə beynəlxalq maliyyə qurum-
ları rekord 125 milyard dollar iqlim maliyyəsi
cəlb edib. COP29-da 2030-cu ildək illik iql-

yük investisiyalar yatıraca-
ğını açıqlayıb. Bu addım
bankın iqlim sahəsində fea-
liyyət strategiyasında mühüm
mərhələdir. Bankın geniş iqlim
strategiyası müştərilərle six
əməkdaşlıq və strateji tərəfdəşlik
lərin gücləndirilməsinə yönəlib.
Azərbaycana yatırılan investisiya bu
yanaşmanın nümunəsidir, bank digər
beynəlxalq maliyyə qurumları və dövləti-

COP - İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensi-
yası insanın iqlim mühitinə təhlükəli müdaxilə-
sinin qarşısını almaq məqsədilə 1992-ci ilin iyununda Rio-de-
Janeiro şəhərində keçirilmiş Yer Sammitində imzalanmış sa-
zişdir. COP (Conference of Parties) abreviaturunun ingilis
dilindən tərcüməsi Tərəflər Konfransı deməkdir. Tərəflə-
rin Konfransı İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konven-
siyasının icrasına nəzarət edən ali qərarverici orqan-
dır. Bu Konvensiyaya üzv olan 190-dan çox ölkə
var.

Cari il noyabrın 11-23-də Bakıda keçirilən
COP29-un yekun iclasında müüm qə-
rarlar qəbul olundu.

Əməkdaşlıq və qarşılıqlı fəaliyyət üçün unikal imkanlar

im investisiyalarını 170 milyard ABŞ dolları-
na çatdırmaq hədəfi açıqlanıb. Bu vəsaitin
120 milyard dolları aşağı və orta gəlirli, 50
milyard dolları isə yüksək gəlirli ölkələrə yönəldilecək.

Əməkdaşlığın gücləndirilməsi BİYB-nin
əsas fəaliyyət aspektidir. Bank ölkələrə
uzunmüddətli iqlim strategiyalarının hazırlanması
və heyata keçirilməsində dəstək olur. Bakı qlobal iqlim sammitində BİYB
ənənəvi maliyyə hesabatlarının çərçivəsindən
kənara çıxaraq real nəticələrə yönəlmış
yanaşma formalasdırılıb.

AlİB-in əsas məqsədi isə "sabahın infrastruktur" missiyasını yerinə yetirməkdir ki,
burada "yaşıl infrastruktur" əsas prioritetlərindən
dir. Digər vacib istiqamətlər regional
əməkdaşlıq və özəl kapitalın səfərbər edilməsidir. AlİB-in Asiya-Sakit Okean və Mər-
kezi Asiya bölgələrində üzvləri olmasına
baxmayaraq, bankın qlobal üzvləri arasında
110 ölkə yer alır. Asiya-Sakit Okean və Mər-
kezi Asiya regionlarında olduğu kimi, əsas
hədəf digər bölgələrdə də ölkələrin iqlim sa-
həsindəki səylərini dəstəkləmək və COP
çərçivəsində regional təşəbbüslerə töhfə
verməkdir.

COP29 konfransında AlİB Mərkezi Asiya
İqtisadiyyatları üzrə Xüsusi Regional Pro-
gramına (SPECA) dəstək nümayiş etdirib. Bu
program bankın fəaliyyətinə tamamilə
uyğundur. AlİB bu təşəbbüs çərçivəsində
həm dövlət, həm də özəl sektor dəstəklə-
məyə üstünlük verir. Bank, həmçinin uy-
ğunlaşma, sağlamlıq, iqlim və təbiət arasındakı
qarşılıqlı əlaqələr, biomüxtəliflik və kar-
bon bazaları kimi əsas iqlim mövzuları üzrə
bir neçə müzakirədə iştirak edib. Bu tə-
birlərde AlİB iqlim sahəsindəki fəaliyyətini
nümayiş etdirdi və gelecek planlarını pay-
laşdı.

Qeyd edək ki, 2023-cü ildə bankın iqlim
maliyyələşdirilməsi ümumi illik investisiyalar-
ının 60 faizi təşkil edib ki, bu da hədəfle-
nən 50 faizi tövbə. Müəyyən edilmiş hədəfi
aşmağa baxmayaraq, milli planları dəstəklə-
mək üçün uyğunlaşma və zərərin azaldılması
üzrə maliyyələşdirməni genişləndirməkdə
qərarlıdır. Belə ki, bankın fəaliyyəti yalnız la-
yiha investisiyaları ilə mehdudlaşdırır. Iqlim
siyasetinə əsaslanan maliyyələşdirməni
genişləndirək elverişli mühit yaratmağa və
hökumətləri bətiqəmətdə səylərini dəstək-
ləməyə çalışır.

Önəmli məqamlardan biri budur ki, AlİB
Azərbaycanın güneş enerjisi sahəsinə bö-

mizlə əməkdaşlıq edərək enerji prioritətləri-
ni dəstəkləyir.

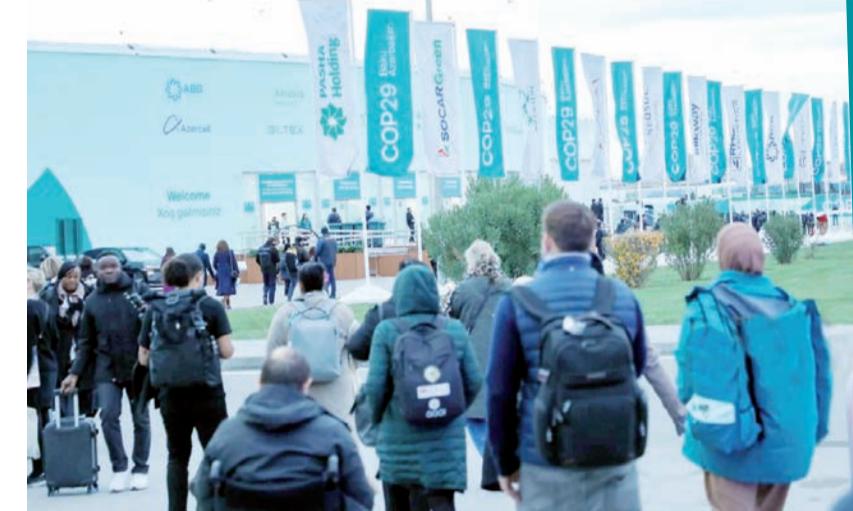
Investisiya həcmi ümumilikdə 160 milyon
ABŞ dolları təşkil edəcək və bu vəsait 315
MVT gücündə Neftçala Gənəş Elektrik Stansi-
yası və 445 MVT gücündə Bileşuvər Gənəş
Elektrik Stansiyasının tikintisine yönəldilə-
cək. Layihə "Abu Dhabi Future Energy Com-
pany" (Masdar) ilə tərəfdəşliqdə həyata keçir-
ilir və Azərbaycanın bərpəolunan enerji poten-
sialının inkişafına əhəmiyyətli töhfə verə-
rək enerji balansını köklü şəkilde dəyişəcək.

Layihə Asiya Inkişaf Bankı (AlİB) və Avro-
pa Yenidənqurma və Inkişaf Bankı (AYİB)
tərəfindən maliyyələşdirilir. Bununla yanaşı,
yerli tərəfdəş kimi "SOCAR Green" layihədə
"Masdar" a-qosulub. Bu, AlİB-in regional
əməkdaşlığı inkişaf etdirmək və ölkələrin iqlim
məqsədlərinə nail olmasına dəstək ver-
mek öhdəliyini eks etdirir.

2023-cü il iyulun 1-də etibarən Gənəş
enerjisine qoyulan investisiya AlİB-in Paris
Sazişinə uyğun olaraq "yaşıl infrastruktura"
üstünlük verilməsi üzrə daha geniş strategi-
yası ilə üzəşir. Bankın investisiya əməliyyatları
üzrə komandası layihənin icrasının ilk
həftəsində etibarən Azərbaycanda fəaliyyət
göstərir. AlİB-də iqlim, təbiət və sağlam-
lıqla bağlı kompleks tədbirlərin maliyyələşdir-
ilməsində mövcud boşluqları aradan qaldır-
maq üçün müxtəlif maliyyə mexanizmlərin-
dən istifadə edilir, innovativ həllərə maraq
artır. COP29 çərçivəsində təbiət və biomüxt-
əliflik mövzularına həsr olunmuş çoxtərəfli
inkişaf banklarının (ÇİB) birgə sessiyasında
qeyd edildiyi kimi, borcun təbəti qorunma-
sına dəyişdirilməsi kimi mexanizmlər getdik-
cə daha çox diqqət cəlb edir. AlİB bu yanaş-
maları fəal şəkildə araşdırır ki, müştərilərin
ehtiyaclarını daha yaxşı təmin etməs və möv-
cud maliyyə boşluqlarını aradan qaldırırsın.

Bankın əsas strategiyalarından biri həmi-
şə olduğu kimi, birgə və qarşılıqlı maliyyələş-
dirmədir. Bu yanaşma xeyriyyə fondları və
diger maliyyə təşkilatları ilə əməkdaşlığı
əhatə edir ki, bu da kapital xərclərini azalt-
mağa və müsbət təsiri gücləndirməyə imkan
verir. Belə ki, bir çox təşəbbüsler qrantlar və
diger vəsítələr təqdim edən xeyriyyə təşkilatları
və fondların iştiraki ilə həyata keçirilir.

AlİB özəl sektorun kapital bazarları vasi-
təsilə celb edilməsinə xüsusi diqqət yetirir.
Bank 500 milyon Avstraliya dolları məblə-
ğində adaptasiya iştirazları dövriyyəyə bur-
raxıb ki, bu da özəl investorlar tərəfindən
böyük maraqla qarşılıanıb. Bu iştirazlarla-



təmin edilən layihələr iqlim maliyyələşdiril-
məsi üzrə adaptasiya taksonomiyasına tam
uyğundur.

Bundan əlavə, bank yerli maliyyə qurum-
ları ilə tərəfdəşliqlər fəal şəkildə inkişaf etdi-
rir. Məsələn, Türkiyədə Türkiye Sənaye Kal-
kinma Bankı (TSKB) ilə əməkdaşlıq buna
nümunədir. 2022-ci ildə AlİB TSKB ilə 200
milyon ABŞ dolları məbləğində kredit müqä-
viliyi bağlayıb. Bu vəsait iqlim dəyişmələri-
ne uyğunlaşma və onun nəticələrinin azal-
dırılması üzrə layihələrin həyata keçirilməsinə
yönləndilib. Bu addım 2018-ci ildə dayanıqlı
enerji və infrastruktur sahələrinə verilmiş
oxşar kreditin davamı oldu. Ayrılan vəsait
Paris Sazişinə tam uyğun olaraq Türkiyədə
bərpəolunan enerji mənbələrinə, enerji sə-
mərəliliyinin artırılmasına və əlaqəli sahələ-
rin inkişafına sərf olunacaq.

Bankın digər mühüm alətlərindən biri si-
yasətə əsaslanan iqlim maliyyələşdirilmesi-
dir ki, bu da hökumətlərlə birbaşa qarşılıqlı
əlaqə qurmağı imkan verir. Bu yanaşma re-
gionlarda infrastruktur maliyyələşdirilməsin-
deki boşluqların müəyyən edilməsinə və bazar
stimulları, karbon bazarları və ya digər
iqlim tədbirləri mexanizmləri kimi vəsítələrin
seçilməsinə əhatə edir. Həmçinin hökumət-
lərə əvvəlcədən aparılan müzakirələrə
əsaslanaraq fərdi həller hazırlanmağa və
investisiyaların ekoloji baxımdan dayanıqlı
infrastrukturun yaradılması üzrə öhdəliklərə
uyğunluğunu təmin etməyə imkan verir.

AlİB iqlim problemlərinin hellində innovati-
v maliyyə mexanizmlərindən istifadəni və
global əməkdaşlığı inkişaf etdirərək öz öh-
dəliyini gücləndirir. Məqsəd dövlət və özəl

sektorlardan olan müştərilərlə işləyərək infrastrukturun maliyyələşdirilməsi üçün ən yaxşı se-
çimləri müəyyən etməkdir. Bu, həm de siyasetə əsaslanan ma-
liyyələşdirmə vasitəsilə ölkələr tərəfindən idarə olunan investi-
siya platformalarını əhatə edən adaptasiya, təsirin azaldılması və təbətin mühafizəsi üzrə in-
teqrasiya olunmuş və coxtərəfli

yanaşmaların müzakirəsini özün-
de birləşdirir.

AlİB-in strategiyasının əsas isti-
qamətlərindən biri innovativ maliyyə
alətlərinin tətbiqidir. Bank ma-
liyyələşdirmədə yeni yanaşmaları
araşdırmağa və təklifləri saxələn-
dirməye çalışır. Tərəfdəşlər
əməkdaşlıq edərək borcun təbii re-
surslara dəyişdirilməsi kimi mexa-
nizmləri araşdırmaq, adaptasiya is-
tiqrazişlarını çıxarmaq və kapital ba-
zalarından daha yaradıcı istifadə
etməklə bu mühüm sahəyə maliyyə
cəlb etməyi hədəfləyir.

Qlobal əməkdaşlıq AlİB-in fə-
aliyyətinin fundamental prinsipidir.
Digər strateji qurumlarla, məsələn,
Beynəlxalq Inkişaf və Yenidənqur-
ma Bankı (BİYB) ilə ister borcun təbii
resurslara dəyişdirilməsi sahə-
sində təcrübəsi olanlarla, isterəsə də
ölkələrə iqlim planlarının həyata ke-
çirilməsində çalışınlarla tərəfdəşlik
AlİB-in beynəlxalq fəaliyyətinin va-
cib aspektidir. COP29-da müəyyən
edilmiş prioritətlər və tərəfdəşliklər
iqlim gündəliyinin gelecekdə irəlilə-
məsində əsas rol oynayacaq. Konf-
ransda razılaşdırılmış prioritətlər və
əməkdaşlıq bankın mandatına tam
uyğundur və COP29-ndan COP30-a
qədər birgə seyrlərin formalasdırılma-
sını davam etdirəcək.

Bayram SALMANOV,
"Respublika".